

ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ

E-mail: kmpzt@ukr.net

Число 5
травень
2017 р.

За вас правда, за вас слава і воля святая!

Газета ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство»

Тарас Шевченко

Шукайте нас тут: <http://www.kmpzt.org.ua>

ПОРОЖНЕЧА НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ПОРОДЖУЄ БАЖАННЯ ЗАГАРБАТИ

(Читайте на 3 стор.)

ПЕРЕДПЛАТИТЬ НОВУ ГАЗЕТУ!

На адресу громадської організації «Криворізьке міське правозахисне товариство» надійшов офіційний лист від Дніпропетровської дирекції ПАТ «Укрпошта», в якому зазначається наступне:

«За повідомленням Державного підприємства по розповсюдженню періодичних видань «Преса», газети «Промінь Просвіти Є» надано передплатний індекс – 60093».

Тому редакція нашої газети інформує, що є вже можливість **передплатити газету «Промінь Просвіти Є»**. Причому краще це зробити не пізніше 25 червня цього року, бо після зазначеної дати, в липні, поштові тарифи істотно зміняться, а вартість передплати зросте.

Цьогорічна ж передплата, ще за старими тарифами, така: на один місяць – 4 гривні 78 копійок, на три місяці – 3 гривні 64 копійки, на 6 місяців – 25 гривень 58 копійок.

Пішли по воді. Як врятувати місто від дощових паводків. Як промислове місто бореться з дощовими паводками

Щороку у Львові після тривалих дощів рівень води на вулиці може сягати півметра, а дороги перетворюються на річки. Через сильні зливи, вода не встигає сходити у каналізацію і підтоплює будинки та двори. Причина підтоплення комунальникам відома – замалий діаметр труб каналізаційних колекторів, куди стікає вода із дощоприймачів. Під час будівництва каналізації враховували менші об'єми дощів, натомість зараз за день може випасти місячна норма опадів. Проте є місто, якому вдалося вирішити цю проблему.

Восени 2016 року активісти Кам'янського запропонували своїй мерії незвичайний план порятунку міста від підтоплення. Згідно із задумом, мешканці найпроблемніших районів мали згуртуватися і разом подбати про каналізацію, а міськрада – лише координувати роботу. Ідея виявилася настільки успішною, що мерія отриманий досвід вирішила продовжити і на інших районах міста.

За останні 10 років через зміну клімату в Україні суттєво змінився характер опадів: дощу може не бути кілька тижнів, а потім місячна норма випадає за кілька годин. Каналізація не витримує такої кількості води і центральну частину міста затоплює.

Разом з командою екологів та гідрометеорологів у Кам'янському розробили план адаптації до змін клімату і на прикладі кількох підтоплених вулиць показали, що врятувати місто можна, якщо правильно чистити міську каналізацію.

ZAXID.NET розповідає історію громади, яка вирішила боротися зі зміною клімату в промисловому місті.

Двічі на день Юлія Янченко стирає шар графіту зі свого підвіконня. Через роботу металургійних підприємств міста у повітря потрапляють мільйони тонн шкідливих викидів, зокрема блискучий пил графіту. У Кам'янському виготовляють 10% українського чавуну і 16% сталі, місто вважають лідером з виробництва металургійної продукції. «Уся моя сім'я, батьки та родичі працювали або працюють на металургійному підприємстві. Метал – це гордість міста, навіть футбольна команда називається «Сталь». З металургійною славою хіба може позмагатися історія про те, що тут народився депутат Дмитро Ярош», – усміхається і розповідає про Кам'янське Юлія Янченко. Рік тому місто перейменували з Дніпродзержинська на Кам'янське в рамках декомунізації, замість прізвища радянського героя, місту повернули історичну назву. Кам'янське входить до десятків міст України з найбільшою кількістю шкідливих викидів у атмосферу, а від 2009 року міська рада бере участь у державній

програмі виходу з екологічної кризи. Понад 10 років Юлія Янченко займається захистом природи в ГО «Голос Природи», яку заснували представники Greenpeace, після закриття українського відділення «Це одне із найбрудніших міст Європи і точно єдине місто, де працює два коксохімічні підприємства, – пояснює виконавчий директор «Голосу природи» Євген Колішевський. – Перше, що кинулося мені в очі – у місті почали гинути каштани. Ми думали, що це через посуху, але під час спостереження зрозуміли, що йдеться про міграцію комах, які раніше не були притаманні нашій території. Вони з'явилися тут через зміну клімату».

Євген Колішевський пригадує, що з року в рік наслідки зміни клімату ставали все очевиднішими: люди страждали від хвиль тепла та від зміни кількості та характеру опадів, за день може випасти місячна норма дощу. Перші підтоплення почалися понад 10 років тому, спочатку раз на сезон, у 2016 році аномальні зливи випадали вже чотири рази за

літо. «На це були дві причини: по-перше, міська каналізація потребує ремонту, по-друге – змінився клімат», – каже Євген і просить оглянути місто з однієї з найвищих точок міста, оглядового майданчика перед старим готелем «Зоря», який збудували за часів Радянського Союзу. Центр міста розташований у низовині, тому після кожної зливи вода стікає з усіх куточків міста вниз і підтоплює вулиці настільки, що перші поверхи будинків у центрі заливає водою. Окрім того, місто розташоване нижче великого водосховища Дніпродзержинської ГЕС, внаслідок чого ґрунтові води розташовані близько до поверхні землі.

Активісти «Голосу природи» вирішили проаналізувати скарги людей, які постраждали від підтоплення. Виявилось, що таких історій у місті сотні: у багатоповерхівках підтоплює підвали і внутрішні двори, а деякі райони перетворюються на болото. «У нас іще така особливість, що люди прямо у дворах викопують собі імпровізовані підвали-погреби. Кажуть, що у інших містах такої звички нема. Тут зберігають картоплю і закрутки», – каже Юлія Янченко і показує на десятки металічних люків прямо у дворі. – Через підтоплення ці погреби провалюються і у дворі утворюються глибокі ями. Тепер дітям

просто небезпечно тут гуляти – вони можуть провалитися».

Активісти одними із перших в Україні розробили для міста «План заходів з адаптації громади міста Кам'янське до наслідків зміни клімату», де проаналізували погоду за останні 25 років і з'ясували – кількість опадів у місті серйозно змінюється.

«Місто й надалі змінюватиметься не у кращий бік, якщо не адаптуватися. Тут така особливість, що температура піднялася і змістилася початок і кінець сезонів. Зростає кількість спекотних днів та тропічних ночей, коли температура вночі не опускається нижче 20 градусів тепла. На фоні цього змінилися й опади, ця тенденція буде продовжуватися. У майбутньому це відбиватиметься на самопочутті людей і зросте навантаження на електроенергію, оскільки люди активніше встановлюватимуть кондиціонери і обігрівачі», – розповідає метеорологиня кафедрі кліматології Київського університету Тараса Шевченка Віра Балабух, яка консультувала громадську організацію під час розробки плану адаптації.

Оскільки Кам'янське є промисловим центром, то на фоні високої температури швидкість вітру зменшиться, що теж має негативний вплив на самопочуття людей, збільшуватиметься частота задух.

Також місту пора адаптуватися до збільшення кількості градів, завірюх та злив. Усі ці явища з часом тільки частішатимуть.

«ЗАМІСТЬ КЛУМБИ ВИРІС ОЧЕРЕТ»

Кілька районів з приватними будинками повільно почали перетворюватися на болото. Аби двори не заростали мохом, люди застелили там гумові доріжки. Людмила Смірнова показує грядки, які зробила спільно з чоловіком. Земля навколо будинку перетворилася на болото, тому вони завезли кілька машин нового ґрунту «От, наприклад, ми живемо у приватному секторі і наш будинок стоїть вже на болоті. Щовесни банки з підвалу плавають у дворі. Щоб мати город, ми завезли кілька машин ґрунту і сіємо цибулю і огірки тут. А от сусіди нічого не завозили і у них замість клумби виріс очерет», – по-господарськи пояснює Людмила Смірнова, мешканка вул. Булавина у Кам'янському, і проводить екскурсію двором.

Кілька сусідів Людмили Смірнкової цього року виїхали у інші райони через те, що від постійних підтоплення у будинку прогнила підлога. Тимчасово вирішити ситуацію допомогало те, що люди копали канали біля будинків. Людмила Смірнова розповідає, що через вологість у районі шоліта з'являється сморід від болота і багато комарів. «Канави останні роки замулювалися і ситуація погіршилася. Ще 30 років тому люди прочищали канали від мулу самі, а тепер ця традиція втрачена», – пояснює Людмила.

«СКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ МАЮТЬ ПРОСТІ РІШЕННЯ»

Євген Колішевський пригадує, що після довгих роздумів він з колегами зрозумів, що врятувати місто від підтоплення можна, якщо системно очищувати міську каналізацію і залучити мешканців району до роботи. Ідея полягала у тому, щоб пояснити мешканцям, що саме вони повинні контролювати очистку системи дощових зливів. «Ми вирішили почати з базових речей. Коли це зрозуміли,

(Зак. на 2 стор.)

Військово-патріотична гра «СОКІЛ» - «ДЖУРА» в місті Кривому Розі - подія, варта наслідування

Складна суспільно-політична ситуація в Україні, окупація російськими військами Криму, війна на території окупованого Донбасу спонукають нас звернутися до витоків становлення сучасної української держави

і виховання в українській молоді почуття власного ПАТРІОТИЗМУ.

Щорічні літні зустрічі представників патріотично налаштованих громадських організацій і молоді з усієї України поблизу села Капулівки, що в Нікопольському районі, на березі дніпровської затоки, які відбуваються біля могили кошового отамана Івана СІРКА в перші вихідні серпня, ведуть свій початок ще з дев'яностих років минулого сторія. Поштовхом для виникнення цього новітнього звичаю стало відзначення у 1990 році 500-ліття Запорозького козацтва, масового історико-просвітницького заходу, організованого Народним Рухом України за перебудову. Загальна чисельність учасників свят на березі Олексіївської затоки Дніпра (неподалік колишньої Чортомлицької Січі) на той час сягнула 300 тисяч чоловік. Надзвичайною подією стало насипання Могили Пам'яті, яке велося, за старим козацьким звичаєм, всіма учасниками зібрання. Всі делегації привезли на Запорозжя землю зі своїх країв і заклали її в єдину Могили Пам'яті.

У Запоріжжі, на Хортиці, свято досягло свого піку. Великий Хід по Запоріжжю зібрав близько 500 тисяч чоловік. Основними організаторами свята були: Народний Рух України та Товариство української мови імені Т.Г.ШЕВЧЕНКА. Допомогу в організації свята Козацької Слави надала низка місцевих адміністрацій; зокрема, - з Дніпропетровщини та з міст Запоріжжя і Нікополя.

Тоді, в 1990 році 1 серпня відбулося вшанування пам'яті дослідника Січі академіка Дмитра Івановича ЯВОРНИЦЬКОГО у Січеславі (Дніпропетровську). 2 серпня делегації всіх областей України і Кубанського козацтва розташувалися на березі Олексіївської затоки Дніпра в наметовому таборі. А 3 серпня відбулася наукова конференція з історії Запорозької Січі в Нікополі. Проходили концерти, урочисті мітинги на майданах та стадіонах. 4 ж серпня делегації з усієї України вшанували пам'ять ушановано-го Кошового Запорозької Січі Івана СІРКА. Відбулося відкриття пам'ятного хреста на Могилі Пам'яті. А вже 5 серпня

свято перемістилося на острів Хортиця колицу запорозького козацтва, де мав залоги ще князь Дмитро ВИШНЕВЕЦЬКИЙ (БАЙДА). В Запоріжжі відбувся хід, а на березі Дніпра - Велика ватра. Загальна чисельність учасників святкування, за різними оцінками, складала від 300 до 500 тисяч чоловік. Делегації були від усіх областей України і від Автономної республіки Крим.

Що ж спонукало українців з усіх країв держави в 1990 році до такого велелюдного зібрання?

Перш за все, - ПАТРІОТИЗМ. За визначеннями української Вікіпедії, почуття ПАТРІОТИЗМУ передбачає ряд важливих морально-етичних, етнічних, культурних, політичних та історичних аспектів. Воно включає в себе кілька понять, тісно пов'язаних із націоналізмом. Патріотизм передбачає любов до духовних, культурних і матеріальних цінностей своєї Батьківщини, бажання збереження її характерних особливостей, її культурного надбання та захист інтересів своєї громади, народу в цілому.

Набагато пізніше після тих подій (у 2015 році) міністр освіти і науки України Сергій КВІТ видав наказ «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах».

З документа найважливішими є заходи, організація або сприяння виконанню яких покладена на Центр національно-патріотичного виховання дітей та молоді. У плані роботи Центру є й такий пункт: «Впровадити військово-патріотичну виховну систему «Джура» із залучен-

ням ігрових форм...» Й далі в цьому документі називалися всеукраїнські дитячо-юнацькі ігри «Котигорошко», «Джура» і «Сокіл», військово-спортивні ігри «Хортинг» та «Заграва», а також - фізкультурно-патріотичний фестиваль школярів України «Козацький гарт».

У цьому році в Кривому Розі на базі Криворізького клубу юних моряків («КЮМ») 3-5 травня відбулась міська військово-патріотична гра «Сокіл-Джура» за участі 12 команд із 12 криворізьких загальноосвітніх шкіл.

Одним із організаторів гри виступив засновник гри «Сокіл» («Джура») в Кривому Розі в 2003 році, старшина Інгульської Паланки військова Запорозького низового Павло ЛІСНЯК. Заступник директора «КЮМ» В. Л. ВИШНЕВСЬКИЙ видав наказ про проведення гри. І от протягом 4 і 5 травня відбулися змагання із 13-ти видів, серед яких, зокрема, були теренова гра «Лабіринт», стройова підготовка, додання туристичної смуги перешкоди, складання посилки для воїнів української армії, стрільба з пневматичної зброї та інші. І за підсумками змагань переможцем

стала команда Криворізької загальноосвітньої школи № 85, яка й візьме участь в обласних змаганнях всієї Дніпропетровщини.

У зв'язку з висвітленням теми патріотичного виховання молоді доречно навести приклад інциденту, що знаменує невеликі формування громадянської свідомості у значній частині молоді нашого міста. У 2010 році відбувся візит львівської групи школярів до міста Кривого Рогу і на могилу Івана СІРКА під керівництвом члена Львівського проводу СОУ Андрія СТАЩИШИНА. Візит організувала

тодішня криворізька організація «Просвіти» імені Тараса ШЕВЧЕНКА разом з Інгульською Паланкою військова Запорозького Низового. Під час екскурсії в історичному музеї Кривого Рогу екскурсовод зазначив відвідувачам, що його здивував факт, який трапився у тому ж році в історичному музеї. Бо якось в кінці розповіді криворізьким школярам-старшокласникам про Костя ПЕСТУШКА (отамана Степової дивізії, яка була сформована і зіграла важливу роль у боротьбі українців з більшовицькою ордою в Холодному Яру) він задав запитання школярам-старшокласникам: «А хто б зараз відгукнувся на заклик отамана Костя ПЕСТУШКА (БЛАКИТНОГО) боронити Холодний Яр і Україну?»... І у відповідь піднялась лише одна рука. Звісно, це лише один факт. Але він свідчить про те, що теперішня громадсько-політична ситуація в Україні склалася й внаслідок того, що керівництво УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ, починаючи з 1991 року, недооцінювало всі загрози, які йдуть від сусіда - РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ, не розвивало належним чином свою власну армію і не акцентувало увагу у внутрішній політиці на військово-патріотичному вихованні громадян і, зокрема, молоді. На даний момент законодавча база в Україні змінюється і формується з урахуванням російської агресії і вступу України до Європейського співтовариства. Так, наприклад, на даний момент формування законодавства щодо військово-патріотичного виховання молоді повинно бути з урахуванням величезного досвіду, якого набули козацькі організації і Збройні

сили України в період російської агресії на ДОНБАСІ і в період РЕВОЛЮЦІЇ ГДНОСТІ.

Олександр ЧИЖИКОВ,
член Криворізького проводу СОУ.

НА СВІТЛИНАХ: Павло ЛІСНЯК, суддя змагань «Лави на лаву» гри «Сокіл» («Джура»), представник Інгульської паланки Війська Запорозького низового; учасники гри «Сокіл» («Джура») під час відкриття змагань 4 травня в Криворізькому клубі юних моряків.
Фото автора.

Пішли по воді. Як врятувати місто від дощових паводків. Як промислове місто бореться з дощовими паводками

(Продовження. Початок на стор. 1)

то тут виникла інша проблема: у місті просто нема техніки, яка б розчищала каналізацію. Для цього потрібен апарат високого тиску, який струмом води пробиває місця, які забилися листям чи сміттям, за розміром така машина нагадує невелику пральну машину, але реально може врятувати цілий район від потоку. Ми спеціально замовляли його у Німеччині», - розповідає Євген Колішевський.

Активісти за підтримки Національного екологічного центру України реалізували проект «Адаптація Кам'янського до зміни клімату: зменшення ризику локального підтоплення» під час якого розчищали чотири локації, де найчастіше відбувалися підтоплення. Кожну локацію обирали з міською радою на конкурсній основі. Паралельно із цим проектом, міська рада за таким принципом розчистила іще щойна-менше чотири ділянки у місті і планує продовжувати.

Мешканці вул. Булавіна у Кам'янському вирили каналу біля дворів, аби відводити дощову воду. Для очистки

каналізації активісти закупили апарат високого тиску. Це єдиний подібний апарат в Україні Виконавчий директор «Голосу природи» Євген Колішевський вважає, що врятувати місто від наслідків зміни клімату може тільки вчасна адаптація. У 2016 році місто перейменували з Дніпродзержинська на Кам'янське в рамках декомунізації, замість прізвища радянського героя, місту повернули стару історичну назву. Від 2009 року міська рада бере участь у державній програмі виходу з екологічної кризи. Оскільки Кам'янське є промисловим центром, то на фоні високої температури швидкість вітру зменшиться, що теж має негативний вплив на самопочуття людей, збільшуватиметься частота задух. Місто розташоване нижче великого водосховища Дніпродзержинської ГЕС, внаслідок чого ґрунтові води розташовані близько до поверхні землі.

«Коли почали роботу на обраних локаціях, то паралельно з нами працювати над відновленням роботи зливових систем почав і департамент ЖКГ міської ради. Вони побачили механізм і його ефективність, а головне те, що насправді це складна проблема, але вона має про-

сте рішення», - пригадає Юлія Янченко. Окрім очищення зливової каналізації та відкритих стоків, у кількох місцях встановили додаткові колодезя для збору води.

«Таку процедуру треба проводити мінімум двічі: після осені та на початку весни. Може зі сторони здатися, що це дуже банальне рішення, але зливові каналізації українських міст серйозно застаріли і під час їхнього будівництва ніхто не розраховував на таку кількість опадів», - пояснює Ігор Шапошников, керівник компанії «Акватех», яка обслуговує систему міських зливів у Кам'янському.

Матеріал підготований завдяки співпраці з НЕЦУ в рамках програми Climate Forum East II, що фінансується Європейським Союзом, Австрійським Червоним Хрестом та Австрійським Агентством з Розвитку (ААР), і за жодних обставин не може розглядатися як такий, що відображає позицію Європейського Союзу.

Мар'яна ВЕРБОВСЬКА
ZAXID.NET, 6 травня 2017 року
На світліні: Кам'янське після зливи 2013 року.
Фото Романа БАЛУКА.

ПОРОЖНЕЧА НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ПОРОДЖУЄ БАЖАННЯ ЗАГАРБАТИ

1. У КРАЇНІ КРАМАРІВ, КРАДІВ І ОКРАДЕНИХ

Війни прагнуть лише дикі збоченці двох різновидів: ті, які в мирний час не знаходять можливостей виявити себе в праці у гармонії з природою, а також – ті, які звикли заробляти на чужому горі й на смертях собі подібних. Всім іншим, всій цивілізованій людській спільноті потрібен мир. Тому за нього не варто агітувати. Коли ж хтось надто захоплюється такою агітацією, то, швидше за все, він намагається на цьому щось заробити або ж виставити себе, марнославного, таким собі миротворцем.

Гркота ж нинішньої, російсько-української, війни двадцять першого століття, криється у порожнечі невизначеності правлячих політиків України щодо стратегії для подальшого розвитку після проголошення парламентом її незалежності. Пам'ятаєте ці вже нині «крилаті» слова («Куди ми йдемо?»), із якими свого часу звертався ще Леонід КУЧМА до парламенту і до всього українського народу? Всім українцям також добре відомо, що відбувалося потім: бандитський переділ під гаслом приватизації всього створеного протягом десятиліть після завершення Другої світової війни. І в кінцевому результаті в Україні прийшли до влади олігархічні клани, які тепер і «панують у своїй сторонці».

Тобто, був Радянський Союз із потужно розвинутою промисловістю і сільським господарством на базі широкої експлуатації дешевої робочої сили (наприклад, селяни протягом кількох десятиліть навіть не мали паспортів!), а потім, після його розпаду, те все надбане «розпиляли» і розтягли по своїх «хатинках» крадії-«прихвизатори». І оскільки ніякої зрозумілої всім стратегії розвитку молодого України, ніякої загальноприйнятної національної ідеї (аби зміцнити Українську державу) так і не з'явилося, то й жили ми всі, по великому рахунку, на тих же (більшою мірою вже розкрадених) руїнах Радянського Союзу, в країні крамарів (торгашів), крадіїв і окрадених.

Тож, з огляду на таку ситуацію, сьогочасна ординська Московія й зрозуміла, що її ще вчорашня у колонію нікуди так реально й не вирушила «у самостійне плавання», а значить - має бути поверненою у великодержавне стійло, з якого «под обший шумок убежала». Тому згодом (у 2014-му), коли відчула найбільшу слабкість в управлінні, вона й напала, «відтупавши», для початку, Крим.

І ось тільки тоді, в дні Революції Гідності (коли до зубів озброєну владу олігархів переміг український народ, який пішов проти куль з пластиківими й дерев'яними щитами), тільки тоді, коли одну з найпотужніших армій світу зупинили небагаточисельні українські вояки-добровольці, МИ ВІДЧУЛИ СЕБЕ не тією «країнкою» крадіїв і окрадених, а СПРАВДІ САМОСТІЙНОЮ УКРАЇНОЮ, яка кров'ю своїх героїв відстоює ті загальнолюдські цінності, що за традицією називаються європейськими.

2. У ПРОВІНЦІЇ ПИХАТИХ ЗВЕРХНИКІВ І ПРИСТОСУВАНЦІВ

Протягом цілих десятиліть у Кривбасі панувало шанобливе ставлення по відношенню до сусідньої Росії; до російського народу ставилися як до «старшого брата», чому сприяла постійна пропагандистська кампанія під проводом КПРС у всіх, без винятку, ЗМІ. Так продовжувалося й після розпаду СРСР. Через це майже для всієї маси криворіжців напад Росії на незалежну Україну без оголошення війни (як свого часу гітлерівської Німеччини

на Радянський Союз) виявився справжнім потрясінням. Більше того, ще й досі, на четвертому році російсько-української війни, то тут, то там можна почути твердження-нісенітницю про те, нібито насправді йде війна громадянська, а ніякої там війни з Росією немає. І над цим гріх сміятися, бо справа надто серйозна. Щоб переконатися в цьому, варто погортати підшивку газети «Червоний гірник», заснованої ще в далекому 1924-му році місцевими владцями. Бо, поглянувши на публікації в цій українській газеті хоча б за березень нинішнього року, читачеві може здатися, що там і досі здійснюється операція «Русская весна», оскільки на її перших сторінках уже майже повністю панує російська мова, навіть - у головних матеріалах про роботу місцевих депутатів. Скажімо, в числі від 2 березня на 1-й сторінці опубліковано матеріал під рубрикою «На сессии горсовета». Та й взагалі матеріалів російською мовою тут на перших трьох сторінках аж шість, причому майже всі вони – без підпису! Приблизно така ж ситуація – і в числі від 14 березня. І – як назло українцям на четвертому році російсько-української війни – матеріал під таким ось заголовком: «К 203-й годовщине со дня рождения Тараса ШЕВЧЕНКО в Кривом Розе возложили цветы к памятнику Кобзарю». Бо для чого ж іншого треба було в газеті таке виробляти?

По великому рахунку, шпальти «Червоного гірника» надаються зазвичай для піар-діяльності місцевих владців, передусім – для обох ВІЛКУЛІВ (батька й сина) та їхніх «сотоварищів», справді пихатих зверхників цієї провінції районного масштабу. Причому про позицію молодшого з ВІЛКУЛІВ, свого роду захисника «русского міра», відомо вже мало не кожному не те що криворіжцю, а й далеко-далеко за межами міста. Та й взагалі, якщо звернутися до змісту матеріалів (як у «ЧГ» так і в останнім часом роззяцькованій ТРК «Рудана»), то це є «вісники ВІЛКУЛІВ», чия позиція аж ніяк не підходить для захисту української культури, мови, історії незалежної України і традицій українців. Хоч зовні це виглядає як невизначеність, і з їхніх виступів виходить, що в місті – «тіш да гладь», а все погане – то, бачте, лише від політиків «згори», а вони тут – «ні причому». Але ж українцям уже добре відомо, які бажання пробуджує така невизначеність і що за нею насправді може приховуватися. До того ж, криворіжці, мабуть, не забули, що в 2013-2014-му роках і «Червоний гірник», і ТРК «Рудана» майже два місяці поспіль намагалися не помічати Євромайдан у Кривому Розі, а потім місцеві зверхники зі своїми піарниками не раз використовували ці ЗМІ для інформаційних атак проти Євромайдану. Та й досі (вже другий десяток років пішов!) на весь довжелезний (третій у світі за довжиною) Кривий Ріг є лише одна незалежна україномовна газета в міцному оточенні російськомовної преси Так що та порожня стіна будинку на нещодавно перейменованому проспекті в Центрально-Міському районі є свого роду символом такої невизначеності. І, швидше за все, місцева влада ніколи не піде на те, аби там з'явився, наприклад, напис «Слава Україні! Героям слава!». Хоча, якщо натиснуть згори, то може й таке з'явитися, бо вони ж - пристосуванці: хай хоч що, аби при владі залишитись. Та справа, взагалі-то, - не в написах, а реальному змісті політики, яку проводять місцеві владці під час російсько-української війни.

Сергій ЗИНЧЕНКО
Фото автора.

ПОРОШЕНКО підписав указ про санкції щодо «Яндекса», «Однокласників», «В Контакте»

Президент України Петро ПОРОШЕНКО своїм указом ввів у дію рішення Ради національної безпеки і оборони України, що передбачає застосування нових санкцій проти російських фізичних і юридичних осіб. Документ, датований 15 травня, оприлюднений на сайті президента. У списку 468 юридичних осіб – зокрема, сервіси «Яндекс», соцмережі «ВКонтакте», «Однокласники», сайти Mail.Ru Group, антивірусні компанії «Лабораторія Касперського» і DrWeb. Економічні санкції також запроваджуються проти найбільших російських телекомпаній: «ТВ Центр», РБК, ВГТРК, «НТВ-Плюс», «Звезда», ТНТ, РЕН, ОТР. Згідно з указом, інтернет-провайдери зобов'язані заблокувати доступ до цих інтернет-ресурсів.

Крім того, санкції запроваджуються проти 1228 фізичних осіб: громадян України, Росії й інших держав. Термін дії обмежень – від одного до трьох років. Документ набуває чинності з дня його опублікування. У зв'язку з підписанням цього указу попередні п'ять указів президента про введення рішень РНБО щодо застосування санкцій визнані такими, що втратили чинність. РНБО ухвалила рішення про санкції 28 квітня цього року. Востане президент продовжував термін дії схвалених РНБО України санкційних списків 17 жовтня 2016 року. Тоді до них входили 682 фізичні особи і 271 юридична особа.

Вперше Україна запровадила обмеження щодо Росії у вересні 2015 року. Це зробили у відповідь на анексію Криму і збройну підтримку сепаратистів на Донбасі.

Радіо «Свобода», 16 травня 2017 року

СВІТЛЕ СЛОВО ВІД СЕРЦЯ

«Дві протилежності - «так» і «ні»...

Шановні наші читачі, днями на адресу редакції нашої газети надійшов лист від просвітян із міста Кам'янського Дніпропетровської області такого змісту:

«Звертається до Васгорола міської організації ВУТ «Просвіта» міста Кам'янського Віктор КРАВЧЕНКО. Щиро вітаю криворізьких просвітян, що діють під началом Миколи КОРОБКА, всіх прихильників «Променя Просвіти Є» з нагоди набуття ним статусу передплатного видання. Зі свого боку намагаємось всіляко розширювати коло передплатників Вашої газети в рідному місті. Ваше видання надзвичайно важливе для справжніх просвітян і патріотів Січеславського краю! Пропоную розглянути напередмі публікації патріотичні вірші моєї колеги – педагога, викладача української літератури та історії України Тамари Олексіївни ДОНСЬКИХ, яка є філологом за фахом і закохана у свою професію. Ми з нею працюємо у Технологічному коледжі Дніпровського державного технічного університету, що в місті Кам'янському, більше 15 років. Вона пише надзвичайно проникливі вірші про кохання. В її творчому доробку - поема про трагічну любов, на документальному матеріалі, «Зламани долі», також - оповідання на основі материнських спогадів «Голод». Названі твори та вірші частково публікувалися у міських «Відомостях», в обласній газеті «Зоря», у всеукраїнській газеті «Наша віра», а також - у ювілейному поетичному альманасу Дніпровського державного технічного університету «Муза Прометей» минулого року»

Дякуємо за таку оцінку нашої праці, публікуємо деякі вірші Тамари Олексіївни і заявляємо, що готові до співпраці з нею в подальшому.

Уже давно живуть в мені.
Коли одна розваги прагне,
Друга до Бога її тягне.
Та, перша, безсоромна й хижка,
Нахабна бестія, бестижа,
А інша – ніжність і смиренність,
Любов до ближнього і чемність.
Сама дивуюсь, як в мені
Вживаються ці дві «рідні»?
Та тільки знаю точно я,
Що коли змириться «рідня»,
Я вам махну з-за хмар рукою
Або ж із пекла кочергою,
А поки я ще на війні:
В мені воюють «так і «ні».

УКРАЇНІ

Україно мила, зоре світанкова
Повноводі ріки, солов'їна мова,
Козацька звитяга у боях за волю,
Синьо-жовті стяги і свічки-тополі...

Пам'ять про полеглих – прапори майбутнім,
Що в борні здобує, стане незабутнім.
Нам для тебе жити, за тебе вмирати,
Сім'ю вольну, нову разом будувати.

У єднанні сила. З вірою до бою
З ворогом підступним, в серці-із тобою.
Правда переможе, Батьківщино мила.
Слава Україні! У єднанні сила!

* * *

В моїх очах твоє, країно, небо,
В устах – співуча мовонька твоя,
І іншої землі в житті не треба,
Бо Україна – то любов моя.

* * *

На цьому рубежі
Така тоненька грань,
Коротка мить між бути і не бути,
Тут смерть впритул,
І за мішені – люди,
Й не має часу для журби й вагань.

Тамара ДОНСЬКИХ,
М. Кам'янське.

СВІТЛЕ СЛОВО ВІД СЕРЦЯ

Сашко ЛІРНИК: «Я - єдиний у світі артист, якому додому дзвонять бійці і просять: «Дядьку Сашко, розкажи нам казочку!»

12 травня в Кривому Розі побував відомий далеко-далеко за межами України казкар Сашко ЛІРНИК. Зустріч із ним відбулася в парку імені Федора МЕРШАВЦЕВА, недалеко від того місця, де злилися Інгулець із Саксаганню і, за легендою, розпочався Кривий Ріг. Прийшовши з лірою та з кількома десятками своїх збірок із надрукованими там казками, він без всілякої підготовки розпочав свою розповідь так: «Звуть мене Сашко ЛІРНИК. Я по всьому світу був, у Канаді, в Америці. Я ведучий на кількох телеканалах, зараз – на 1-му UA, перед цим – на ICTV, де програма «Світанок» отримала приз «Телетріумф» як краща програма України.

Анекдоти по-українськи – теж мої. Тому я й розпочну з анекдотів...»

Після анекдотів пішли розповіді про початок свого творчого шляху як казкаря, а потім – і самі казки. Причому він їх не просто розказував, а ще й за допомогою деяких слухачів, так би мовити, їх демонстрував у динаміці. Тому всі його слухали з великою охотою, а по завершенню кожної казки нагороджували його щирими й гучними оплесками.

Посеред іншого, виявилось, що у нього є вже багато учнів, у тому числі – за кордоном: «У мене учні – по всьому світу. Є навіть з Росії... У мене є учениця в Америці, з Бостона. Я нею дуже пишаюся. Вона приїздила сюди, знімала квартиру на Андріївському узвозі. Півроку вона вчилася у мене розповідати казки, щоправда - англійською мовою. Вивчилася, а потім каже «Пане Сашко, дайте мені диплом». То я в фотошопі намалював той диплом, в рамочці, печаток наставив... Але, на секундочку, - вона зараз працює головним сценаристом відомої на весь світ кінокомпанії. Так що ми можемо експортувати не тільки метал і пшеницю, а ще й інтелект...».

Поміж іншим, він також повідомив про те, що до нього часто телефонують бійці з фронту, а тому він – фактично єдиний артист, якому з фронту телефонують бійці і просять: «Дядьку Сашко, розкажи нам казочку!» і продовжив: «Я їм розповідаю, а вони

вмикають у бліндажі телефони на голосний зв'язок. І я їм анекдоти й казки по телефону розповідаю. То вони один одному мій телефон передають, то я, так би мовити, й не вилазю з тих окопів...». У його казках і розповідях перепліталася реальність із вигадкою, слухати було дуже цікаво. Повідомив також, що уже практично готовий фільм за однією його казкою «Чорний козак». Вважає, що за два місяці він буде готовий до показу на екранах.

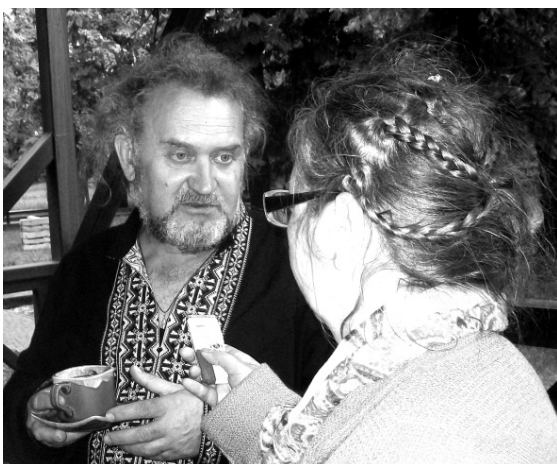
Та він розповідав не лише казки, але й дещо інше, написане від імені топ-блогера, що розміщував на окремому сайті, серед інших блогерів. Зокрема, він зачитав і своє «Причастя кров'ю або Двічі не вмирати», де були такі слова:

«Потім, після війни, будемо розсипати перли терпимості й толерантності. Мій телефон не буде дзвонити серед ночі й у слухавці не буде чути вибухи, між якими хрипкий голос не буде просити: «Дядьку Сашко, у нас тут обстріл, то Ви розкажіть нам по телефону казочку якусь, а я увімкну голосний зв'язок, щоб увесь бліндаж слухав». Що, що, а цього, дійсно, буде не вистачати. Мабуть, нікому, ніякому на світі артисту чи співаку так не дзвонили ніколи. Я після війни буду розказувати тільки добрі казочки, грати на лірі й співати «Їхав козак за Дунай». Не буду більше ляяти «Русській мір», не буду ображатися, а буду весело сміятися з анекдотів про сало й шаровари, не буду нагадувати, що українська мова – то питання не культури й справедливості, а – безпеки й виживання України. Хоча – ні, буду. Але за це вже якось вибачте. А поки що воюємо, браття, хто чим може і вміє: хто – автоматом, хто – берцями і термобілизною, хто – ліками, хто – консервами і салом, а хто – словом. Не - за ставочок зариблений, не – за пасіку багату чи хутірець порядний (Це – текст із відозви Богдана ХМЕЛЬНИЦЬКОГО), а – за дітей наших, за коханих, за батька й матір, за землю свою, ту, яку окраденою в огні збудили...».

Тож будемо сподіватися на те, аби наша наступна зустріч із Сашком ЛІРНИКОМ відбулася вже на мирній українській землі, після перемоги над ворогом.

Олена МАКОВІЙ.

НА СВІТЛИНАХ: під час зустрічі з Сашком ЛІРНИКОМ у парку Федора МЕРШАВЦЕВА в Кривому Розі.

3–5 ЧЕРВНЯ БУДЕ ПРОХОДИТИ ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ФЕСТИВАЛЬ

3–5 червня у місті Кам'янське–Дніпродзержинськ буде проходити ІХ Всеукраїнський історико-культурологічний фестиваль «Мамай-фест». Під час цього колоритного дійства, присвяченого народній парсуні «Козак Мамай», метою якого є відродження славних козацьких традицій, відбудуться пленер з образотворчого мистецтва «Земля Мамаїв» та колективна художня виставка «Мамай у просторі і часі».

МАНДРИ КОБЗАРЯ

БОРИС МОЗОЛЕВСЬКИЙ - український археолог та поет, дослідник скіфської старовини.

ЛЕСЯ СТЕПОВИЧКА - українська поетеса, прозаїк, перекладач.

АНАТОЛІЙ ПОПОВСЬКИЙ - мовознавець, доктор філологічних наук, професор.

народні пісні та пісні на слова відомих Січеславців: Б. Мозолевського, Л. Степовички, А. Поповського та ін. у виконанні

Бориса Бабенка

Труханівська Січ
Київ

У програмі:

- ◆ Презентація мистецького проекту «Кам'яна могила у знаках і символах».
- ◆ Вечір сучасного українського кіно за участю українських режисерів та акторів.
- ◆ Концертні програми відомих українських виконавців, майстер-класи.
- ◆ Коло слова з незмінним модератором Сергієм Злючим.
- ◆ Етнотолока біля музею упродовж трьох фестивальних днів.
- ◆ Уходницький похід «Стежками козака Мамає» (для учасників Мамай-фесту).
- ◆ А ще – куліш просто неба, дружнє спілкування, обмін думками та багато іншого.

Уже традиційно в рамках історико-культурологічного фестивалю «Мамай-fest» відбуватиметься презентація збірної художньої виставки, яка називатиметься «Мамай у просторі і часі».

Таким чином митці отримують широкі можливості для своїх трансформацій образу козака-характерника. А просторова складова концепції виставки відкриє нам грані ментальності кожного окремого етнічного регіону, яскравими представниками яких стануть художники-учасники виставки «Мамай у просторі і часі».

Мамай - не просто міфічна постать, оспівана в легендах та змальована на старовинних малюнках. Ця легенда набуває рис реальності й тому залишається поза часом. Образ козака Мамає продовжує активно жити і сьогодні, вже в третьому тисячолітті, засвідчуючи культурну самобутність українців в добу глобалізації.

«Мамай-fest», заснований Музеєм історії Дніпродзержинська в 2008 році, – це звернення у формі музейного дійства до історико-культурної спадщини українського народу з метою популяризації національних традицій, що склалися в Україні за козацьких часів.

До участі у «Мамай-festi» ми запрошуємо всіх, в чиїх жилах тече горда козацька кров, не байдужих до історії України.

Сайт: <http://mamayfest.at.ua/>

Промінь Просвіти Є
Видавець і засновник – ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство».
Свідоцтво про державну реєстрацію № 2162 – 900 р, видане 23.02.2017 р.
Адреса редакції: 50099, м. Кривий Ріг, вул. Церковна (Калініченка), буд. 3, к. 210.
e-mail: kmpzt@ukr.net
Тел. 067-568-39-73, 050-413-12-95

Редактор газети: Сергій ЗІНЧЕНКО,
Редакційна колегія: Сергій ДАШКОВСЬКИЙ, Сергій ЗІНЧЕНКО, Микола КОРОБКО (голова об'єднання), Олександр ЧИЖИКОВ. Логотип виготовив Вадим БОРИСЕНКО. Газета виходить двічі на місяць.

Відповідальність за точність наведених фактів, цифр та імен несуть автори матеріалів.
Редакція не рецензує і не повертає рукописи.
За умови використання наших матеріалів послання на газету «Промінь Просвіти Є» обов'язкове

Газету друкує офсетним способом КП «Криворізька друкарня» Криворізької міської ради 50050, м. Кривий Ріг, пр. Металургів, 28, тел. 90-63-35.
Обсяг – 1 друкований аркуш. Наклад – 1000 примірників. Замовлення № 1110.